Çeviren: Nizamettin Karabenk

İki binli yıllarda, Doğu Avrupa ve eski Sovyetler Birliği ülkelerinin birçoğunda çokça yankı bulan renkli devrim olaylarının başarısından bu yana,çok sayıda Sivil Toplum Kuruluşunun/Örgütünün (*Organisations Non Gouvernementales-ONG*) siyasi misyonu tartışmaya açılmak üzere gündeme geldi. Gördükleri fiili işlev itibariyle aslında birer devlet kuruluşu olan söz konusu bu STK'lar (ONG) kamuoyunu aldatıcı bir şekilde, demokrasi, İnsan Hakları ve ifade özgürlüğünü ihraç etme bahanesiyle, özünde Batılı bazı devletlerin dış politikasını tayin eden strateji uzmanlarının belirlediği çalışma gündemine göre faaliyet gösteriyorlar.

Bu konuda en büyük ödül, elde edilmesi zor bir rekoru kıran ve böylesi sanat icrasında mutlak beceri gösteren bir ülke olan Birleşik Devletlere gider. Nitekim Sam Amca ülkesi siyasi aktörleri "dost olmayan" veya "vassal olmayan" diye kabul edilen ülkelerde "şiddet"içermeyecek şekilde istikrarsızlık yaratmak üzere uzmanlaşmış "*siyasi-hayırkuruluşlarını"*faaliyete geçirmede çok iyi donanıma sahipler. Bu kuruluşlar/örgütler belirlenen bir politika doğrultusundadanışmanlık hizmetleri alıyor ve düzenli finansman kaynaklarına sahip olmalarıyanı sıra tahsis edilen devasa boyutlardaki maddi kaynaklardan da faydalanıyorlar. Bu kuruluşların/örgütlerin, özellikle ciddi düzeyde sosyo-ekonomik sorunlarla karşı karşıya bulunan, otokratik yöntemlerle idare edilen ülkeleri hedef aldıklarında, faaliyet yöntemi açısında dönemin koşullarına göre sürekli

güncellemeleri yapılmakta, kullandıkları teknikler, belirlenen politika gereği, uygulayıcı ülkeye son derece fayda sağlayıcı teknikler olmakta.

ABD'nin demokrasi ihraç eden enbelirgin simgesel örgütleri/kuruluşları; (United StatesAgencyfor International Development-USAID), (NationalEndowmentforDemocracy-NED), (International RepublicanInstitute-IRI), (NationalDemocraticInstitutefor International Affairs-NDI), Freedom House ve (Open SocietyInstitute-OSI). Açık Toplum Enstitüsü –OSI hariç, diğer bütün örgütlere esas itibariyle ABD yönetimi tarafından finansman sağlanıyor. OSI'yeise, finansspekülatörü milyarder, kurucusu George Soros'tan adını alan Soros Vakfının bir birimi.Soros Vakfının "demokrasiyi geliştirme" adına ABD Dış İşleri Bakanlığı ile işbirliği halinde çalıştığını belirtmeye gerek yok.

Bu örgütlerin fethettikleri ülkeler listesi çok anlamlı: Sırbistan (2000), Gürcistan (2003), Ukrayna (2004), Kırgızistan (2005), Lübnan (2005). Bazı acı deneyim başarısızlıklarına rağmen Venezuela (2007) ve İran (2009). Yanlış bir tanımlama olan Arap "*Baharı*" (2011) süreciyle birlikte yeniden başarı sağladılar.ABD'nin bu örgütleri/kuruluşları demokrasi "
ihraç"
etme faaliyetini Arap
"Baharı"
sürecine tabii tutulan, sosyal kargaşa yaşatılan – Tunus ve Mısır – ve de günümüz dünyasında yaşadıkları iç savaşla kasıp kavurulan – Libya, Suriye ve Yemen – gibi ülkelerde görülen isyan olaylarına dâhil edilmişti.

İstikrarsızlaştırma sürecinin üzerinde gerçekleştirilen bu göreceli etkililik faaliyeti ve benzeri spontane gelişmeler,uzmanlaşmış sosyal mühendislik çalışmaları marifetiyle belirlenen politikaya uygun bir tarzda yetiştirilmiş lokal düzeyde devşirilmiş aktivistler ağı omuzları üzerinde yükselen söz konu bu "STK'ların" (ONG) faaliyet gösterdikleri ülkelerde Truva Atı görevini yerine getirdiğine tanıklık ediyoruz.

Birçok ülke yönetimleri, ülkelerinde yaşanan sosyal kargaşanın istenmeyen etkilerine karşı önlem almak üzere karşı karşıya bulundukları toplumsal olayları tedavi edici veya bu tür olaylara karşı koruma sağlayıcı iddiasında bulunan bu örgütlerin faaliyetlerine yasaklama getirdiler. Mısır Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'in iktidardan indirilmesinden yaklaşık olarak bir yıl sonra, 08 Şubat 2012'de, dünyanın dört bir yanında okuyucuları karşısına çıkan gazeteler Kahire kaynaklı yeni bir haberi gündeme taşıdılar:[Mısır mahkemeleri söz konusu ABD örgütlerine "*yasadışı siyasi* "
faaliyetlerde bulunduklarına dair suçlama getirdiler]. Günün gazeteleri; "Mısır güvenlik birimleri, Mısırda yaşanan gerginliklerden dolayı, 29 Aralık günü, Mısır ve Uluslararası menşeli 17 STK

(ONG) binasında arama yaptıkları" haberini geçmişlerdi. Mısır Güvenlik Makamlarınca yasadışı siyasi faaliyetlerden bulunma suçlaması getirilen ABD örgütleri/kuruluşları arasında NationalDemocraticInstitute (NDI), International RepublicanInstitute (IRI) ve Freedom House bulunuyordu.

Mısırda faaliyetlerde bulunan Mısır veya yabancı ülke menşeli STK'ların (ONG) 43 çalışanı yasadışı yollardan finansman yardımı almakla ve ülke siyasi faaliyetlerine müdahil olmakla suçlanmışlardı. Bu kişiler arasında; IRI Örgütü Mısır Seksiyonu Sorumlusu Sam LaHood, ABD Taşımalar Bakanı oğlu Ray LaHood gibi kişiler bulunuyordu.

Mısır'da faaliyet gösteren STK'lara (ONG) 2014'ten itibaren ülke yetkili makamları nezdinde kayıt yaptırmaları zorunluluğu getirildi; aksi halde, örgüt/kuruluş mallarına el konulabilir veya çalışanlar hakkında soruşturma açılabilir. Diğer yandan da, Mısır yetkili makamlarınca dış ülkelerden STK'lara (ONG) gelebilecek finansman kaynağına onay verilmesi gerekiyor.

Mısır yönetimi yanı sıra, bazı BRICS ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) söz konusu STK'ların (ONG) kendi ülkelerinde faaliyetlerini yasaklayan veya bu örgütlerin kontrol altına alınmasını sağlayan yasaları çıkardılar.

Renkli devrim girişimleri süreci olaylarında uzak kalmayan Rusya bu anlamda önleyici bazı yasaları çıkarmıştı. Devlet Başkanı Vladimir Putin,2012'de, dışardan fon yardımı alan STK'ları gerektiğinde "yabancı ülke ajanı" olmakla suçlayabilen bir yasayı imzalamıştı. Çıkarılan bu yasayla özellikle USAID kuruluşu/örgütü hedef alınmıştı; Moskova yönetimi, "Rusya'nın siyasi işlerine karıştığı" iddiasıyla, 01 Ekim 2012'de, USAID örgütü/kuruluşu faaliyetlerini yasaklamıştı. Rusya topraklarındafaaliyetlerde bulunması istenmeyen STK'lar (ONG) listesi 2015'te daha da uzamıştı. İstenmeyen bu STK'lar (ONG) arasında NED, NDI, IRI, Freedom House ve Soros Vakfının Açık Toplum Enstitüsü de (OSI) bulunuyor.

Gazeteci Julia Famularo "Rusya ve Çin yönetimi yetkililerinin faaliyette bulundukları toplumları zehirleyici (toxique) özelliği bulunan bu STK'lara (ONG) karşı mücadele vermede işbirliği yapıp yapmadıkları" sorusunu sorarak bu konuyu gündeme getirtmiştir. Çin Milli Güvenlik Komisyonu (NSC) 2014 itibariyle konu hakkında resmen inceleme yapmaya başladı. Son olarak, Rusya yönetimi gibi, Çin yönetimi de daha yakınlarda önlem alıcı yasaları çıkarmaya başladı. Çin'de 01 Ocak 2017'den itibaren, ülke güvenlik makamlarının STK'ların (ONG)faaliyetlerini ve finansman kaynaklarına kontrol edebilmesi amacıyla,yabancı menşeli STK'lar Kamu Güvenliği Bakanlığı nezdinde kayıt yaptırmak zorunluğu getirildi. *New York Times* gazetesi Çin'de çıkarılan yeni bir

yasal düzenleme ile NED ve OSI gibi kuruluşların/örgütlerin özellikle hedef alındığı haberini geçmişti. “Şemsiye devrim” olayları diye adlandırılan, 2014’te Hong Kong’u sarsan gösteri olaylarının, STK’ların (ONG) Çin ülkesinde gösterdikleri faaliyetlerine karşı önlem alma yönünde, katı yasaların çıkarılmasında dikkate alındığı anlaşılıyor. Nitekim NED, Freedom House ve NDI gibi kuruluşların/örgütlerin baş gösteren olaylara yaygın olarak müdahil oldukları anlaşılmıştı.

Hindistan yönetimi de, kendi cephesinde, ülkede faaliyet gösteren STK’lara (ONG) karşı sert eleştirilerde bulunmak üzere dişini göstermeye başladı. Hindistan Başbakanı NarendraModi hükümetince 2015’te söz konusu bu STK’ların (ONG) 9000’den fazla lisansı iptal edildi ve dışardan kaynak sağlayan bağışçıların finansmanına önemli oranda sınırlama getirildi.

Brezilya’ya gelince; ülke yönetiminin dikkatli olması gerekiyor: Latin Amerika ve Brezilya konuları uzmanıgazeteci yazar MichelineLadouceur’ün belirtiği gibi Cumhurbaşkanı DilmaRousseff’e karşı düzenlenen gösteriler ve DilmaRousseff’ingörevden alınması “renkli devrimler” havasını veriyor.

Görüldüğü gibi, USAID kuruluşuyla/örgütüyle hesabı olan sadece Rusya yönetimi değil. Latin Amerika Bolivarcı İttifakı ALBA ülkelerinin, USAID kuruluşunun ittifak üyesi ülkelerden derhal sınır dışı edilmesi amaçlı, Haziran 2012’de, bir kararname çıkardıklarını da unutmayalım. Anlaşmayı imzacı ülkeler; Bolivya, Küba, Ekvator, Dominik Cumhuriyeti, Nikaragua ve Venezüella.

Arap ülkeleri arasında, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 2012’de aralarında NDI örgütünün/kuruluşunun da bulunduğu STK (ONG) bürolarının kapatılması işlemlerine başlamıştı. Ürdün’de ise parlamenter Zekeriya El-Şeyh, Ocak 2016’da, Parlamento Alt Komisyonu nezdinde, “ülke milli güvenliğine tehlike arz ettikleri gerekçesiyle,bu kuruluşların faaliyetlerine son verilmesi” talebinde bulunmuştu.

Arap “*Baharı”* olaylarının feci boyutlardaki ölümcül bilançosu, topraklarında faaliyet gösterdikleri ülkeleri “zehirleyici” (toxique) özelliği bulunan, aslında ne “Hükümet Dışı” bir örgüt, ne de bir “Hayır Kurumu” olan bu STK’lara (ONG) karşı en nihayetinde kement sıkılaştırmaya gidileceğini söylemeye bilmem gerek var mı? Bu kuruluşlar/örgütler özel bir statü olan koruyucu/yardım sağlayıcısıfatından *“Hükümet Dışı Kuruluş – Sivil Toplum Kuruluş*” statüsünden artık “ *İstenmeye n Kuruluşlar*

” statüsüne geçmiş oluyorlar.

Kaynak

Fransızca versiyonu

İspanyolca versiyonu

İtalyan versiyonu

Arapça versiyonu
